

MISTR A ŽÁK

Text: Jan „Čenis“ Galeta

„Poslouchej, Javůrku, našel jsem kupce na tu tvou sochu Lamiuse Slitovného,“ oznámil mistr Alex Bečka svému učni Danilovi, zvanému Javůrek, namísto pozdravu.

Mladík vzhlédl od práce – zrovna pracně tesal do velkého bloku mramoru a odtínal z něj celé kusy. Za pár aldenů z toho šutru bude socha Gora Rytíře pro chrám u tržnice, kterou si objednala albirejská domobrana. Na Javůrkovi bylo vytesat z kamene zhruba tvar postavy, pohrát si s podstavcem – dát mu architektonickou formu se sloupy a okny - a pomoci mistrovi s úpravou povrchu Gorovy zbroje. Avšak detailní modelaci postavy i tváře provede sám mistr Bečka.

„Opravdu, mistře?“ Javůrek se celý rozzářil. Na Lamiusově soše dělal ve svém volnu a na materiál – ušlechtilý mramor, barvy a zlato – šetřil víc jak rok. Nebyla to jeho první samostatná práce a ještě ani jeho mistrovský kus, ale byl na sochu hrdý. Lamius seděl v hnědé kutně na zlaceném trůnu a v bledé tváři měl výraz plný soucitu a pochopení. Modré oči se vpíjely do těch divákových.

„Jistě, je to můj známý, kupec Kvapil. Pěkně vystav svou sochu tady nahoru na piedestal,“ mistr ukázal na prázdný žulový podstavec, kde vystavoval svá hotová díla. Pro Javůrka to byla čest.

„A zítra ráno pro Kvapila zaskoč, ať si přijde dílo prohlédnout. Bydlí u Malé tržnice.“ S tím Bečka zmizel ve svém pokoji.

„Gratuluju, Javůrku,“ ozval se z druhého konce dílny Libor, druhý mistrův učeň, jež se věkem sotva přehoupl z dětství k dospívání.

„Díky, díky,“ zvolal Danilo nadšeně a se zpěvem pokračoval v práci, až okolo létal mramorový prach.

Dalšího dne ráno, když Javůrek vyrazil pro kupce Kvapila, obrátil se mistr Alex na Libora.

„Poslouchej, chlapče. Vymyslel jsem na Javůrka takový žert a potřebuju s ním pomoci. Vylez nahoru a dej to Lamiusovi na hlavu,“ s tím učni podal šaškovskou čepici s rolničkami.

„Ale mistře...“ protestoval mladík.

„Copak? Urážka božího majestátu to není, neboj, ta socha není svěcená a podívej na výraz, jaký soudci Javůrek vtiskl. Ten odpustí cokoliv,“ zasmál se Bečka.

„O to nejde, ale nezkazí to Danilovi ten obchod?“

„Neboj, neboj. Kvapil je můj kamarád. Jsem s ním smluvený.“

Libor už tedy neprotestoval, vzal žebřík, vylezl po něm a nasadil soše šaškovskou rudo-zelenou čepici. Krásně doplnila namalovanou Lamiusovu sochu a ze soudce udělala klauna.

Netrvalo dlouho a vrátil se Javůrek s Kvapilem. Kupec se s mistrem bouřlivě přivítal, zatímco Danilo zkoprněle hleděl na svou sochu.

„No, jen se podívej na tu krásu! Dobře jsem toho kluka vyučil, co myslíš?“ slyšel Javůrek hlas svého mistra a krve by se v něm v tu chvíli nedeřezal.

Co tam, u všech bohů, dělá ta čepice?! bylo jediné, co učedníkovi letělo hlavou. Kvapil se obrátil k soše a Javůrek naopak odvrátil zrak, nejraději by utekl.

Kdo to provedl? marně hledal viníka. Už už se chystal kupci omlouvat, ale ten jej překvapil.

„No tedy,“ vydechl totiž Kvapil. „Krása, pane Danilo, krása. Ta jemná modelace tváře a roucha. A ty živé barvy. Jako by bůh sestoupil na zem a hodlal nám udělit odpuštění. Vezmu si tu sochu, ne že ne. Bude se krásně vyjímat v naší rodinné kapli v kostele Mauril u hřbitova.“

Když Javůrek viděl, že Kvapil na čepici nic neříká, rozhodl se mlčet. Ještě chvíli všichni postáli v dílně, Libor donesl občerstvení a během půl hodinky Kvapil zase odešel a Javůrek s ním. Kupec mu slíbil předat směnku splatnou v pobočkách Amirského tetragonu. Sochu měli zítra odnést nosiči.

Jen se za nimi zabouchly dveře, Alex Bečka se rozkuckal smíchy a mladý Libor se k němu vesele přidal.

„Povedený kus, co říkáš, mladej?“ ptal se mistr, popíjel víno a pochechtával se. „Sundej zase tu čepici, než se Javůrek vrátí,“ přikázal učni.

A tak, když Danilo Javůrek přišel zpět, jeho Slitovný Lamius byl zase jako dřív. Jakmile Javůrek uviděl, že se jeho mistr i kamarád culí, usmál se a poznamenal: „Mistře, nevím, jestli se mi to zdálo, či to byla pravda, ale předtím seděla mé soše na hlavě šaškovská čepice, takže nevypadal jako bůh, ale jako komediant.“

„Tobě přeskočilo,“ odpověděl se smíchem Alex a zeptal se: „Kolik dostal?“

„Tři sta zlatých grošů.“ Když se odpočetly zhruba dvě stovky za materiál, jeho výdělek činil přes sto zlatých – jen o málo méně, než byl jeho běžný roční plat, coby kamenického a sochařského tovaryše v Bečkově dílně.

„Hodně slušné,“ uznal mistr a dodal: „Tolik peněz ti muselo zatemnit mozek. Myslíš, že kdyby na soše byla nějaká čepice, že by ji Kvapil koupil?“ Nato se Bečka znova rozesmál, chytil Javůrka kolem ramen a řekl: „Dneska mě zveš na pivo, a abys věděl, že tě mám rád, můžeš začít pracovat na svém mistrovském kuse. Naučil jsem tě, co se dalo, je čas, abys dokončil svá studia a postavil se na vlastní nohy.“

Javůrek poděkoval, také Bečku objal a do půl hodiny už mistr a oba žáci obcházeli albirejské ulice a hledali hospodu, do které zapadnou.